

LÄRARHANDLEDNING PAPPORNA

DRAMATEN

HEJ PEDAGOG!

Det här materialet är särskilt framtaget för dig som planerar att besöka föreställningen *Papporna* tillsammans med en elevgrupp. Här finns användbar information som hjälper er att förbereda er inför teaterbesöket. Materialet innehåller även förslag på diskussionsfrågor och övningar som kan användas efter föreställningen för att fördjupa elevernas reflektion och engagemang.

Vi rekommenderar att du går igenom materialet noggrant och väljer ut de delar som passar bäst för just din grupp. Målet är att skapa en inspirerande och meningsfull upplevelse före, under och efter teaterbesöket.

Vi ser fram emot att få välkomna er till teatern och hoppas att *Papporna* blir en berikande och minnesvärd upplevelse för er alla.

OM FÖRESTÄLLNINGEN

"Min pappa var min gud. Jag ville bli som han som var så vacker, intelligent, driven och duktig på att göra pengar."

Nio män – nio söner – befinner sig i en slags gruppterapeutisk limbo. Är de där frivilligt? Är de inlåsta? Tillsammans förflyttar de sig genom tid och rum och kastar sig mellan eufori och sorg. De återupplivar försvunna pappor och väcker drömmar om det som aldrig blev. De berättar om våld, beroenden och tomhet som verkar gå i arv. Men går det att bryta den onda cykeln?

Alexandra Pascalidou är journalist, författare och dramatiker. Hennes uppmärksammande och prisbelönta bok *Mammorna* (2018) lyfte fram mammor från utsatta områden som förlorat sina barn till våldet. Den följdes av den kritikerrosade *Var är papporna? 2023*, där män med akuta erfarenheter av våld, kriminalitet och utanförskap fick komma till tals.

Med startpunkt i *Var är papporna?* och skådespelarnas egna berättelser skapar regissören Alexander Salzberger en föreställning om toxisk manlighet och drömmar om att bryta mönstret.

Alexander Salzberger är regissör, dramatiker och skådespelare. Våren 2024 satte han upp sin självbiografiska pjäs *Son och Far* på Dramaten med stor framgång. En mörk, rapp och humoristisk uppgörelse med sin egen uppväxt, som rörde sig på många berättarnivåer och använde mycket musik och ljus inspirerat av klubb- och konsertvärlden.

INNAN TEATERBESÖKET

Du kan förbereda teaterbesöket tillsammans med dina elever genom att i grupp diskutera följande frågor.

- Har du varit på teater någon gång? Hur var det?
- Vad är skillnaden mellan att uppleva något tillsammans med andra och att uppleva det själv?
- Hur är det att vara publik på teatern i jämförelse med att till exempel gå på bio?

TIPS INNAN DU SKA IN I SALONGEN!

Nu är du snart på teatern. Kanske har du varit och sett en teaterföreställning tidigare eller så är det första gången eller så var det länge sen du var på teatern sist. Fundera på om du har några förväntningar eller fördomar om teater? Du kanske funderar på om du kommer att tycka att det är bra eller dåligt, tråkigt eller roligt, obehagligt eller mysigt. En sak vet vi. Det du kommer att se är nytt för dig. Vad det än är så är det en ny upplevelse. Ett sätt att försöka förbereda sig inför något som är helt nytt är att öppna upp sig själv, sina sinnen och försöka vara nyfiken på detta nya. Tänk på det som om en vän tog dig i handen, bad dig att blunda och följa med hen till en alldeles särskild, hemlig plats. Nu är du strax på den platsen. Föreställningen är en suggestiv och fantasifull resa på 2 timmar och 55 minuter, inklusive paus. Öppna ögonen, observera, lukta, känn, lyssna. Upplev!

ATT VARA PUBLIK

På teater är det däremot annorlunda. Här sker föreställningen live, och skådespelarna på scenen kan både höra och känna publikens reaktioner. När publiken skrattar, applåderar eller reagerar på det som händer, blir det en del av själva upplevelsen. Dessa reaktioner kan ge energi till skådespelarna och påverka hur de framför sina repliker.

Det är också viktigt att förstå vad som händer om publiken inte visar respekt för föreställningen. Om det förekommer mycket prat, ljud från telefoner eller andra störningar kan det bli svårt för både skådespelarna och övriga i publiken att fullt ut uppleva och ta del av föreställningen.

Därför har publiken en viktig roll. Att vara en bra publik handlar om att vara närvarande, uppmärksam och visa respekt för det som händer på scenen. Det betyder inte att man som publik bara förväntas sitta stila och vara tyst, utan snarare att vi välkomnar era reaktioner, så länge det sker med hjärtat och respekt.

VEM ÄR VEM I PAPPORNA

Karaktärerna har inga specifika namn i föreställningen.
Ibland använder de sina egna namn.

**JAKOB
EKLUND**

**DAVID FUKAMACHI
REGNFORS**

**OMID
KHANSARI**

**DANIEL
LARSSON**

**LANCELOT
NCUBE**

**RAZMUS
NYSTRÖM**

**JONAY PINEDA
SKALLAK**

**FRANSISCO
SOBRADO**

**NEMANJA
STOJANOVIĆ**

Dansarna: Zizou Reinholdsson, Levi Widén.

EFTER TEATERBESÖKET

Teater är en konstform där tolkningarna är många och det finns inget rätt eller fel. När ni har sett *Papporna* har ni säkert upplevt den på olika sätt, och det är just det som gör teater spännande. Vi vill uppmuntra till samtal som går bortom om föreställningen var "bra" eller "dålig". Låt den i stället vara en utgångspunkt för reflektion och diskussion om de tankar den väcker, och som kan leda till nya insikter och förståelser.

TIPS TILL STRAX EFTER FÖRESTÄLLNING

Nu har ni sett klart föreställningen. Stanna upp en minut innan du går vidare eller kliver på tunnelbanan eller bussen. Ta upp din mobil eller kanske en anteckningsbok. Skriv ned några korta meningar om det du nyss varit med om. Du har befunnit dig i ett rum, du har sett färger och ljus, små saker och objekt, du har sett skådespelare röra sig, prata och dansa och du har lyssnat på ljud och musik. Var det något som tog tag i dig på ett särskilt sätt? Just nu behöver du inte fundera på vad du tyckte om det. Fokusera bara på det du observerat. Det behöver inte ens vara hela meningar som du skriver ned, det kan vara spridda ord som dyker upp i ditt huvud eller associationer till det du nyss sett. Har du någon särskild känsla just nu som du upplever efteråt, skriv ned den också.

MINNESRUNDA – VAD HAR VI SETT PRECIS?

Eleverna kan plocka fram sina minnesanteckningar

Ett sätt att börja samtala om föreställningen är att hålla en minnesrunda där alla får dela sina upplevelser. Samla gärna klassen i en cirkel på stolar. Be varje elev att fundera på vad de minns mest från föreställningen, och ge dem gärna några tysta sekunder för att reflektera, kanske genom att blunda. När alla har haft tid att tänka, låt varje elev, en i taget, säga vad de minns bäst. Uppmuntra dem att dela sina intryck öppet och reflektera över vad de tycker var mest betydelsefullt.

TEMATIKEN I PAPPORNA

Diskussion:

- **Hur definierar vi en närvarande pappa idag?**
Vad innebär det att vara närvarande emotionellt, fysiskt och socialt?
- **Vilka strukturella hinder möter pappor i utsatta områden?**
Arbetslöshet, kriminalitet, diskriminering – hur påverkar dessa faktorer faderskapet?
- **Hur påverkas barn av frånvarande fäder?**
Både emotionellt, socialt och i sin självbild.
- **Vad har samhället för ansvar i att inkludera pappor?**
Skola, socialtjänst, rättsväsen – stärker eller stötar de pappors engagemang?
- **Hur skildras faderskap i media och populärkultur?**
Finns stereotypa bilder? Hur påverkar det unga mäns syn på sin roll?
- **Koppling mellan maskulinitetsnormer och faderskap**
Vad händer när män inte lever upp till "förväntad manlighet"?
- **Hur kan vi som team/organisation stötta en positiv faderskapskultur?**
Praktiska idéer: samtalsgrupper, mentorskap, faderskapsledighet.
- **Vilka berättelser fastnade mest och varför?**

DRAMAÖVNINGAR UTIFRÅN TEMATIKEN

1. "DEN TOMMA STOLEN" – BILDÖVNING

Syfte: Att gestalta känslor kopplade till frånvaro – utan att behöva agera ut scener eller prata mycket.

Instruktion:

- Alla ställer sig i små grupper (3–4 personer).
- Skapa tillsammans en fryst bild av en familj vid ett bord där en viktig person saknas.
- Grupperna "skulpterar" bilden med sina kroppar (som statyer).
- En stol lämnas tom – det är pappans plats.
- Gruppen kan sedan diskutera. Här har du några frågeexempel:
"Hur känns det att inte denna person i bilden?"
"Vad har just hänt?"

Ingen behöver prata om de inte vill. Fokuset är kroppsspråk och uttryck – inte prestation. Det finns inget rätt eller fel.

2. "KÄNSLOKORT" – IMPROVISATION MED STÖDORD

Syfte: Att våga leka fram enkla scener kring faderskap och relationer, med hjälp av känslor.

Instruktion:

- Skriv på ett papper olika känslor: t.ex. längtan, ilska, skuld, hopp, oro, besvikelse, stolthet.
- Be eleverna att jobba i par.
- De kan välja varsin känsla och spela en enkel vardagsscen mellan ett barn och en pappa (eller annan närstående vuxen).
- Exempel: *En pappa hämtar sitt barn från skolan – barnet är besviken för att det är sent.* Eleverna får välja om de vill spela scenen tyst, med bara kroppsspråk, eller med ord.

3. "EN MENING I TAGET" – BYGG EN BERÄTTELSE TILLSAMMANS OM FADERSKAP

Instruktion:

- Sitt i en ring. En person börjar med att säga en mening i stil med:
"Det här är berättelsen om ett barn, som inte hade träffat sin pappa."
 - Nästa person fortsätter med en mening till, och så vidare runt ringen.
 - Gruppen bygger tillsammans en berättelse som får vara allvarlig, sorglig, rolig eller hoppfull.
- Det är okej att säga "pass" eller be någon annan ta över.

BÖCKER

"Brev till mannen" – Bianca Kronlöf

→ En stark, personlig och politisk bok om manlighet, ansvar och tystnadskultur.

"Knäböj" – Johan Hilton (red.)

→ Antologi med män som berättar om att växa upp utan sina pappor – starka och sårbara berättelser.

"Svartskalle – En svensk historia" – America Vera-Zavala

→ Personlig essä om identitet, migration och uppväxt – med reflektioner kring fadersroll och hemhörighet.

"Pojken som kallades Det" – Dave Pelzer

→ En självbiografisk bok om utsatthet och frånvarande vuxna – ofta en ingång till samtal om barnperspektivet

FÖRDJUPNINGSMATERIAL

INTERNATIONELLA BÖCKER (FINNS ÖVERSATTA ELLER PÅ ENGELSKA):

"Between the World and Me" – Ta-Nehisi Coates

→ Ett gripande brev från en far till sin son, om svart identitet, våld och överlevnad i USA.

"Fatherhood" – Barack Obama (essays & speeches)

→ Finns i olika former. Hans tankar om faderskap och ansvar återkommer ofta i tal och texter.

FILMER MED TEMAT FADERSKAP, FRÅNVARO OCH IDENTITET

Svenska filmer & dokumentärer:

"Goliat" (2018)

→ En gripande skildring av en ung kille i en kriminellt präglad familj – där pappans frånvaro både är fysisk och emotionell.

"Shapeshifters" (2023) – kortfilm av Sofia El Khyari

→ Om könsroller och faderskap i diasporamiljöer. (Finns på SVT Play ibland)

"Mammor och papper" (SVT-dokumentär)

→ Om ensamstående mammor och de ofta osynliga papporna – med klass- och integrationsperspektiv.

Internationella filmer:

"The Pursuit of Happyness" (2006)

→ En stark berättelse om en pappa som kämpar för att behålla sitt barn trots extrem utsatthet.

"Boyz n the Hood" (1991)

→ Klassisk film om unga män i ett utsatt område i LA – där en närvarande pappa gör all skillnad.

RESURS

Lucas Gottzén – Professor i barn- och ungdomsvetenskap vid Stockholms universitet

→ Lucas Gottzén är en svensk socialvetare och expert på mansstudier och våld. Han har forskat om relationen mellan uppfattningen om maskulinitet och fysiskt samt sexuellt våld. Han är en frekvent kommentator i media i Skandinavien om män och våld.